

Innan en medlemsstat utfärdar ett beslut om återvändande beträffande ett ensamkommande barn ska den kontrollera att det finns ett lämpligt mottagande för barnet i mottagarlandet

Om ett lämpligt mottagande inte längre är säkerställt i samband med avlägsnandet får medlemsstaten inte verkställa beslutet om återvändande

I juni 2017 ansökte det ensamkommande barnet TQ, som då var 15 år och fyra månader, om tidsbegränsat uppehållstillstånd i Nederländerna enligt asylrätten. TQ angav i samband med denna ansökan att han var född i Guinea år 2002. När hans faster, som han bodde med i Sierra Leone, avled tog sig TQ till Europa. I Amsterdam (Nederländerna) utsattes han för människohandel och sexuellt våld, varför han för närvarande lider av allvarliga psykiska problem. I mars 2018 beslutade Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter vid justitie- och säkerhetsfrågor, Nederländerna) (nedan kallad Staatssecretaris) ex officio att TQ inte kunde beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Den hänskjutande domstolen har härvid preciserat att TQ inte kan göra anspråk på vare sig flyktingstatus eller subsidiärt skydd. Enligt nederländsk rätt innebär Staatssecretaris beslut ett beslut om återvändande.

I april 2018 överklagade TQ detta beslut till den hänskjutande domstolen och gjorde bland annat gällande att han inte vet var hans föräldrar bor och att han inte skulle känna igen dem när han återvänder. Han känner ingen annan familjemedlem och vet inte ens om sådana existerar.

Den hänskjutande domstolen förklarar att det i den nederländska lagstiftningen görs en åtskillnad utifrån ensamkommande barns ålder. När det gäller barn som är under 15 år vid tidpunkten för inlämnandet av asylansökan görs en utredning av huruvida det finns tillgång till ett lämpligt mottagande i mottagarlandet, i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 10 i direktiv 2008/115,¹ innan ett beslut fattas avseende asylansökan. Dessa barn beviljas ett ordinarie uppehållstillstånd om det inte finns något sådant mottagande. För barn som är 15 år eller äldre vid tidpunkten för inlämnandet av asylansökan, såsom TQ, genomförs inte någon sådan utredning. De nederländska myndigheterna förefaller vänta tills barnen i fråga har fyllt 18 år för att därefter verkställa beslutet om återvändande. Under perioden mellan vederbörandes asylansökan och den tidpunkt då denne blir myndig är således vistelsen för ett ensamkommande barn, som är minst 15 år gammalt, olaglig men tolererad i Nederländerna.

Det är mot denna bakgrund som den hänskjutande domstolen beslutat att rådfråga EU-domstolen om den åtskillnad som görs i den nederländska lagstiftningen mellan ensamkommande barn över 15 år och ensamkommande barn under 15 år är förenlig med unionsrätten.

Domstolens bedömning

Domstolen slår fast att när en medlemsstat avser att fatta ett beslut om återvändande beträffande ett ensamkommande barn enligt återvändandedirektivet måste den ta hänsyn till barnets bästa² i

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 2008, s. 98) (nedan kallat återvändandedirektivet).

² Se artikel 5 a i återvändandedirektivet.

alla skeden av förfarandet, vilket innebär att göra en allmän och fördjupad bedömning av det berörda barnets situation. Enligt domstolen skulle den omständigheten att den berörda medlemsstaten antar ett beslut om återvändande utan att först ha försäkrat sig om att det finns ett lämpligt mottagande i mottagarlandet få till följd att detta barn, trots att det har varit föremål för ett beslut om återvändande, inte kan avlägsnas om det inte finns något sådant mottagande. Ett sådant barn skulle således försättas i en mycket osäker situation vad gäller sin rättsliga ställning och framtid, bland annat i fråga om sin skolgång, sina band till en värdfamilj eller möjligheten att stanna kvar i den berörda medlemsstaten, vilket skulle strida mot kravet på att skydda barnets bästa i alla skeden av förfarandet. Om det inte finns något lämpligt mottagande i mottagarlandet kan det berörda barnet följaktligen inte bli föremål för ett beslut om återvändande.

Domstolen preciserar i detta sammanhang att det aktuella ensamkommande barnets ålder endast utgör en omständighet bland andra vid prövningen av huruvida det finns ett lämpligt mottagande i mottagarlandet och för att fastställa huruvida barnets bästa innebär att ett beslut om återvändande inte ska fattas beträffande detta barn. Domstolen anser således att en medlemsstat inte får göra åtskillnad mellan ensamkommande barn enbart utifrån deras ålder i syfte att kontrollera huruvida det finns ett sådant mottagande.

Domstolen slår även fast att med hänsyn till medlemsstaternas skyldighet att utfärda ett beslut om återvändande beträffande tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium³ och att avlägsna dem⁴ så snart som möjligt, utgör återvändandedirektivet hinder för att en medlemsstat, efter att ha utfärdat ett beslut om återvändande beträffande ett ensamkommande barn och ha försäkrat sig om att barnet kommer att överlämnas till en familjemedlem, en utsedd förmyndare eller en lämplig mottagningsenhet i mottagarlandet, därefter underlåter att avlägsna barnet till dess att det fyller 18 år. I sådant fall ska det aktuella barnet avlägsnas från den berörda medlemsstatens territorium, med förbehåll för hur barnets situation utvecklas. Domstolen förklarar härvid att för det fall ett lämpligt mottagande i mottagarlandet inte längre skulle vara säkerställt för det ensamkommande barnet när det avlägsnas, får den berörda medlemsstaten inte verkställa beslutet om återvändande.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

³ Se artikel 6.1 i återvändandedirektivet.

⁴ Se artikel 8 i återvändandedirektivet.